

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA2023/76
8. novembari 2023
Eqaluk Høegh

Ilinniartitaanerup aaqqissuussaana eqaatsoq ataqatigiittorlu qanoq toqqammavilernissaanut apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut

(Inatsisartunut ilaasorta q Najaaraq Møller, Siumut)

Oqaaseqaat:

Inuit Ataqatigiit sinnerlugit Najaaraq Møller, Siumut, apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiamik siunnersuuteqarninnut qutsavigiumavakkit.

Ilinniartitaaneq nammineernerulernissatsinnut matuersaataaginnarani – inuiaqatigiit patajaatsumik ingerlanissaanut qitiulluinnartuuvoq. Inuusuttortatta ilinniarsimanermikkut qaffassarnissaat inuiaqatigiittut pisariaqarteqaarput. Taakkuuppummi atorfinnik suliffinnillu inuiaqatigiit napanissaanni atorfissaqartunik inuttaliisussat.

Ilinniagaqassutsip qaffassarnissaa tamatta akisussaaffigaarput. Tamannalu isumaqarpoq inuttut ataasiakkaatut inuiaqatigiittullu ataatsimoorluta akisussaaffigipput – kinguaariit tulliuttussat periarfissanik ullumikkut atukkatsinnut assingusunik pitsaanerusunilluunniit atugaqartikkumallutigit.

Inuit Ataqatigiinniit oqallisissiamik siunnersuuteqartoq isumaqatigaarput. Ilinniartitaanerup iluani ataqatigiinngitsorpasuaqarpoq.

Siullertut pingaarnertullu ilinniartitaanerup iluani anguniakkat qaffasissut pissutsillu piviusut imminnut arlalitsigut ataqatigiinnginnerat ajoraluartumik takusinnaavarput.

Ilinniartitaanermut Pilersaarut II 2023-mut tunngasoq atuaraanni – taava

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

ilinniarsimassutsip ineriartornera unittoorsimasoq atuarneqarsinnaavoq, tamannalu peqqutigalugu nunatut anguniagarput - tassa meeqqat atuarfianni ukioqatigiinnit 2015-imit naammassisunit 70 %-it 35-nik ukoqalertinnatik inuutissarsiutaalersinnaasumik ilinniakkamik naammassinissimanissaat – angussallugu piviusorsiorunnaarsimavoq.

Ataatsimummi isigalugu meeqqat atuarfianni angusatigut kinguariartortoqartoq ersippoq – taassumallu malitsigisaanik siunissami aggersumi inuusuttuaqqat angusatigut ilinniarlutillu naammassisartut eqqarsaatigalugit appariartortoqassasoq ilimagineqarsinnaalluni.

Pissutsillu taamaannerisa namminerme inuiaqatigiittut killiffipput oqaluttuaraat. Ilinniartitaanerup iluani ataqatigiinngitsoqarpoq. Ataatsimullu isigalugu taama killiffeqarnerput – ataasiinnarmik peqquteqaranilu – sequinnarlutalu aaqqiivigisinnaanngikkipput – tamatta nalunngilarput.

Ukiuni qulikkaartuni arlalinngortuni ilinniartitaaneq pingaarnersiuiinerni qullersaajuarsimavoq. Aamma ukiorpassuanngortuni ilinniartitaaneq ataqatigiinnerusoq pilersikkumallugu politikkikkut naalakkersuinikkullu takorluuinerit, oqallittarnerit, suliniuteqartarnerillu pisarsimapput.

Inuit Ataqatigiinniit maluginiarparput oqallisissiamik siunnersuuteqartup nunani allani misilittakkat pitsaasut pillugit isumassarsiorfigisinnaasatut assersuusuaqarluni oqaaseqaateqarnera. Soorunami misilittakkat pitsaasut naalarnisariaqarpagut – kisianni aamma nunatsinni pissutsit aallaavigisariaqarpagut pingaarnertut. Aamma eqqaamassuarput inatsisiliornikkuinnaq ilinniartitaaneq kivissinnaannginnatsigu. Tunngaviusumik inatsisiliagut oqaatigineqartarput ajunngitsuusut – allaat pitsaalluinnartutut oqaatiginiarneqartarlutik.

Inatsisiliagulli assassaqartinngikkutsigit tamakkiisumik piviusunngortinneqarsinnaanngillat. Aamma ilinniartitaanerup iluani taamaappoq. Siullermik inuttaqarniarnikkut ilinniarsimasunik amigaateqarnerput annertoqaaq –

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

aamma ilinniartitaaneq ataatsimut isigissagaanni.

Ilinniartitaanerup ataavaartumik nalilersorneqartuarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq. Taamaattumik nuna tamakkerlugu ilinniartitaanermut siunnersuisooqatigiinnik pilersitsisoqarnissaa Inuit Ataqatigiinniit tapersorsorparput. Pisariaqarteqaarput siunissaq aamma ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu nunatsinni ilinniartitaanermut politikitta ataqatigiinnerusumik – ilinniagaqassutsittalu qaffassarnissaanut immikkut ilinniartitaaneq pillugu ilisimasaqartunik sumilluunniit attuumassuteqanngitsunik – nalilersuiffigineqartalernissaa aqutissiuutissallutigu.

Massakkut killiffipput qiviarutsigu – sorpassuartigut kingussaaqqalluta inissisimasugut oqartariaqarpugut. Politikikkut anguniakkatut pilersaarutigut piviusunngortinniarlugit annertuumik inuttassaaleqivugut – aamma ilinniartitaanerup iluani. Meerartavullu immikkut pisariaqartitsisut eqqarsaatigissagutsigit – suliassarput suli annertoorujussuuvoq.

Kisianni aamma eqqaamasariaqarparput suna tamarmi qernertuinnaangimmat. Iluatsittorpassuaqartarpoq – aamma ilinniartitaanerup iluani. Kommunit atuarfeqarfiillu pitsaasunik suliniuteqarlutik angusaqartartut tusartarpagut. Iluatsitagut ersialaartinnerunissaat pikkoriffiginerusariaqarparput – sapinngisamillu nunatta sineriaanut misilittakkat pitsaasut aamma siammartissallutigit pikkorinnerulertariaqarpugut.

Ilanngullugu eqqaamassuarput oqartoqarsinnaangimmat iliuuseqartoqarneq ajortoq. Ilinniartitaaneq qaffassarumallugu iliutsit amerlasoorpassuit ingerlanniarneqartut ilisimaneqarpoq. Ilinniartitaanermut pilersaarut ukioq manna saqqummertup soorlu tamanna takutikkaa. Kisianni maannamut iliuuserisimasagut kiisalu siunissami iliuuseriniakkagut – qanoq nalilersortarpagut? Qanoq uuttortarlugit kingorna pisarpagut? Iliuutsivullu pillugit misilittagaalersut – qanoq katersorneqarlutillu ineriartorteqqinniarneqartarpat – aamma ilinniartitaaneq ataqatigiinnerusoq eqqarsaatigalugu?

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Politikkikkut naalackersuinikkullu nunatsinni ilinniartitaanerup ataqatigiinnerusumik pitsaanagerusumillu aqqissuuttalernissaanut suliniartarnerput tigussaanerullunilu ersarinnerusariaqalerpoq. Inuit Ataqatigiinniit naalackersuisut tamannarpiaq pingaarnertullugu ukkataqarnialermata qujavugut. Ilinniartitaanermut periusissiaq nutaaq maanna naalackersuinikkut suliarineqartoq tusaavarput – tassani nalilersuisarnerit – pitsaassutsimillu ineriartortitsisarnerit tigussaanagerusut aqqutissiunniarneqarlutik. Pitaassutsimut ineriartortitsinermut aningaasaliinerunissarput aammalu paasissutissanik pitsaanagerusumik atuisariaqarneq aalajangersaasarnerillu nalilersuiffigeqqittalernissaat pisariaqartipparput. Taamaattumik Inuit Ataqatigiinniit suliaq taanna tusarniaassutigineqarnissaa qilanaarluta utaqqissavarput.

Taama oqaaseqarluta – Inuit Ataqatigiinniit inatsisartut oqallilluarnissaannik kissaappagut.